

Jindřich Štreit, umělec, pedagog, fakultní senátor a zvláště člověk s velkým srdcem, opět vystavuje. V Cieszynie.

Autor: Ivan Augustin

OPAVA - Prof. Jindřich Štreit si zvykl bývat tam, kde je ho třeba. A žádají si ho leckde, proto neuškodí připomenout si třeba skutečnost, jak jeho členství zvyšuje prestiž Akademického senátu Filozoficko-přírodovědecké fakulty (FPF). Jeho zasedání a veřejnému shromáždění akademické obce FPF věnoval 13. květen, ale jen o den později byl už zase jinde.

Galeria Uniwersytecka Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Instytut Sztuki Wydziału Arystycznego w Cieszynie hostí od 14. května do 13. června výstavu připravenou ze Štreitova cyklu Lidé Třineckých železáren. Prezentovaný soubor uvedl Mgr. Jiří Siostrzonek, Ph.D., zástupce vedoucího Institutu tvůrčí fotografie FPF. Prof. Mgr. J. Štreit (1946) se těší v Polsku, tedy též na Slezské univerzitě v Katovicích, a na jejím Institutu Stuki w Cieszynie zvlášť, vysoké vážnosti. Představená kolekce, jak se dá předem očekávat, ji ještě dále upevní. Za všechny kontakty uvedme společně řešený projekt „Dvě města, dvě univerzity na hranici“, k němuž Galeria Sara w Cieszynie vydala v roce 2005 obsažnou publikaci „Dokumentární fotografie ve fotografických projektech“. J Štreit v ní na dvou desítkách stran rozebral téma netradičních forem výuky fotografie.

Dotkneme-li se jeho cyklů a projektů, vlastně už hned ten první, realizovaný v první polovině sedmdesátých let, nese název Člověk. Motivy k němu čerpal autor ze severní Moravy (dnes by už toto geografické vymezení určitě upřesnil na region Slezska a severní Moravy). Pokud chceme zůstat „doma“, následovaly námátkou cykly z Bruntálska, Ašska, z prostředí kláštera benediktinů v Praze-Břevnově a z Rýmařova. Devadesátá léta jsou potom ve Štreitově tvorbě

silně poznamenána snahou dokumentovat lidi z Olomoucka, handicapované v cyklu „Člověk člověku člověkem“, život na Mikulovsku, Lubsku, v Moravském Berouně a v Podlesí.

S rokem 2000 vystalo před tvůrcem nové zadání. „Ještě o chvíli dříve, než vzpomenuť rok začal, jsem byl dotázán přáteli ze společnosti Moravia Steel, zda by mě zajímala problematika hutí a samozřejmě lidí, kteří v nich pracují,“ ohlíží se J. Štreit a připomíná, že nastolené téma si už vyzkoušel v Alsasku (Lidé z ledkových dolů, 1998). „Vůně železa mě vzrušuje, a proto jsem velmi rád souhlasil,“ objasňuje přijetí nabídky, jež ho oslovila jak vlastní výtvarnou stránkou, tak ho zásluhou pochopení jeho tvorby ze strany iniciátorů projektu i těch dalších, kdo mu vycházeli vstříc, inspirovala k zaznamenání nových dojmů, vjemů a pocitů.

„U pecí nebo v koksovně bylo vždy horko. Všude kouř, dým, popílek. Nekonečné prostory, schody s průhledy, tma a světelné paprsky mísící se s ostrým svitem žárovek. Noční směny byly téměř fantasmagorické, kdy se z temnot vynořovali lidé s bílými světélkujícími helmami. Mohutné jeřáby vypadaly v noční době jako plující zaoceánské parníky. Mezi tím se tiše pohybovali lidé, kteří nepotřebovali příliš komunikovat, protože každý věděl, co, kde a jak udělat. Navíc by se v hluku provozu ani neslyšeli. Pece se nemohly zastavit. Nekonečná řeka oceli, únava, letmý úsměv, to vše se ve mně mísilo v jeden celek. A já byl šťastný, že mohu být přítomen a objevovat i v tomto prozaickém prostoru kousek poezie.“

Toto vyznání natrvalo uchovává publikace Lidé Třineckých železáren vydaná v roce 2000, jejíž dokumentární hodnota nabývá v souvislosti se strukturálními změnami ve výrobě hutních produktů na významu. Současná Štreitova výstava, ačkoliv k ní byl vydán samostatný katalog, její edici s překlady všech českých textů do angličtiny, němčiny a francouzštiny, připomíná v čase, kdy tradice Třineckých železáren dosahuje 175 let.

Proč o ni projevíli zájem polští organizátoři? Na to se zdá být vcelku jednoduchá odpověď, byť důvodů je jistě více. Předně, jak již bylo uvedeno, J. Štreit je pro znalce fotografického dokumentu v celém Polsku jako tvůrce, ale i jako pedagog stále se zvyšujícího počtu polských studentů a absolventů ITF nezpochybnitelnou autoritou. Dále, Slezská univerzita v Katovicích patří k nejbližším partnerům Slezské univerzity v Opavě (obě se řadí mezi šest zakládajících členů Konference

rektorů slezských univerzit ustavené v roce 2003). Úzkou vazbu ITF na Cieszyn vysvětlily již první řádky tohoto textu. V neposlední řadě se však sluší potvrdit, že Třinecké železářny jako gigant těžkého průmyslu se za dobu své existence staly v celém Slezsku jak symbolem tvrdé

práce, tak nezastupitelným živitelem tisíců rodin nejen českých, ale též slovenských a polských.

Když se tedy zamýšlíme nad dlouholetou a nevyčerpatelnou Štreitovou inspirací lidmi a jejich obživou, připadalo by nám nakonec vzhledem k ukotvení jeho díla a k jednotlivým časovým etapám, v němž vznikalo, až nelogické, kdyby se vyhnul vykreslení průmyslových center širšího regionu Slezska a severní Moravy, v němž Třinec stojí hned po boku Ostravy. Ostravě vzdal naposledy hold výstavou „Vítkovice“ v galerii Gong (duben - červen 2013), nad níž převzal záštitu rektor Slezské univerzity v Opavě prof. PhDr. Rudolf Žáček, Dr., nefalšovanou vůni Třineckých železáren nabídl poprvé na podzim 2000, a to návštěvníkům mezinárodního strojírenského veletrhu v Brně a hned poté Muzea Třineckých železáren a města Třince (rok nato cyklus vystavil v pražské Galerii Václava Špály a v Terezíně, v dalším roce v Muzeu Beskyd ve Frýdku-Místku...). A teď ji pociťuje Cieszyn.